

Анализ на данните за нотификациите по системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF), свързани с нови храни и добавки в храните за първото тримесечие на 2020 г. (01.01 – 31.03.2020)

Системата за бързо предупреждение на храни и фуражи (RASFF), която е обща за всички държави членки, е създадена с Регламент (ЕО) № 178/2002¹. Системата подпомага държавите членки при действията им, като позволява бърз обмен на информация за рисковете, произтичащи от храни или фуражи и за мерките, които са взети или предстои да бъдат взети за овладяване на тези рискове и има за цел да предостави на контролните органи добре функциониращ инструмент за уведомяване за рискове за здравето на човека, произтичащи от храни или фуражи.

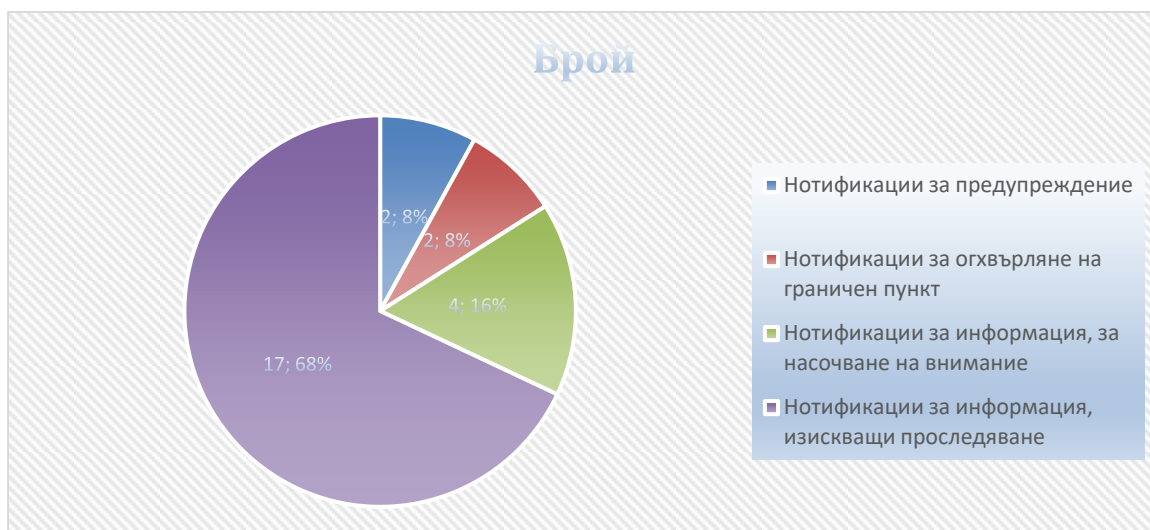
Законова база за функционирането на системата:

- член 50 от Регламент (ЕО) № 178/2002;
- Регламент (ЕС) № 16/2011 за установяване на мерки за прилагане за Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи;
- член 30б от Закон за храните;
- член 47 от Закон за фуражите.

I. Нотификации, свързани с неразрешена употреба на нови храни и/или нови хранителни съставки.

През първото тримесечие на 2020 г. по RASFF са обработени 25 бр. нотификации (28 бр. за първото тримесечие на 2019 г.), които се отнасят до неразрешена употреба на нови храни и/или нови хранителни съставки, като от тях 2 бр. (5 бр. за първото тримесечие на 2019г.) са нотификации за предупреждение, 17 бр. (13 бр. за първото тримесечие на 2019г.) са нотификации за информация, които изискват проследяване, 4 бр. са нотификации за информация за насочване на внимание (9 бр. за първото тримесечие на 2019г.) и 2 бр. (1 бр. за първото тримесечие на 2019г.) са нотификациите са за отхвърляне на граничен пункт (Фигура 1).

¹ Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните

Фигура 1

По отношение на сериозността на риска, при по-голямата част от нотификациите той е неопределен (20 бр.), при 3 бр. нотификации рискът е класифициран, като сериозен, а при 2 бр. той е несериозен (за първото тримесечие на 2019 г., нотификациите със сериозен риск са 12 бр., а останалите 16 бр. са с несериозен и неопределен риск).

При по-голямата част от нотификациите, неразрешените нови хранителни съставки са включени в състава на диетични продукти, хранителни добавки и усилващи храни (17 бр.). Останалите нотификации се отнасят за чай, безалкохолни напитки, продукти от плодове, подправки и смесени храни. Съществен е броят на нотификациите (9 бр.) касаещи търговия с хранителни добавки, дъвки, бонбони, бисквити и напитки, съдържащи неразрешената нова хранителна съставка канабидиол (CBD) (12 бр. за първото тримесечие на 2019 г.).

Нотификации за България: И през първото тримесечие на 2020 г. България не е упомената в нито една нотификация (една нотификация за първото тримесечие на 2019 г.).

Сравнителен анализ за движението на нотификациите, касаещи нови храни, спрямо същия период на 2019 г.

За първото тримесечие на 2019 година, общият брой на нотификациите е 28 бр., което показва тенденция към намаляване на броя на нотификациите през 2020 г. (25 бр.). Виж. Фигура 2

Фигура 2

По отношение на риска, през първото тримесечие на 2020 г., при по-голямата част от нотификациите рискът е неопределен (20 бр.), а нотификациите, при които рискът е класифициран, като сериозен е малък (3 бр.). За сравнение трябва да се отбележи, че през същия период на 2019г., делът на нотификациите със сериозен риск е бил значителен (12 бр.) на фона на общия брой нотификации (Фигура 3).

Фигура 3

Сравнителен анализ за движението на нотификациите за България, спрямо същия период на 2019 г.

През двата сравнявани периода, България не е упомената по нито една нотификация.

Изводи и тенденции:

На базата на проучването на данните от системата RASFF за първото тримесечие на 2020г., могат да се направят следните изводи:

1. През първото тримесечие на 2020 г., в сравнение със същия период на 2019 г. се наблюдава леко понижаване на общия брой нотификации, както и пропорционалното

намаляване на броя на нотификациите за предупреждение. Наблюдава се обаче повишение на броя на нотификациите за информация, изискващи проследяване, на фона на общия брой нотификации, в сравнение със същия период на 2019 г.;

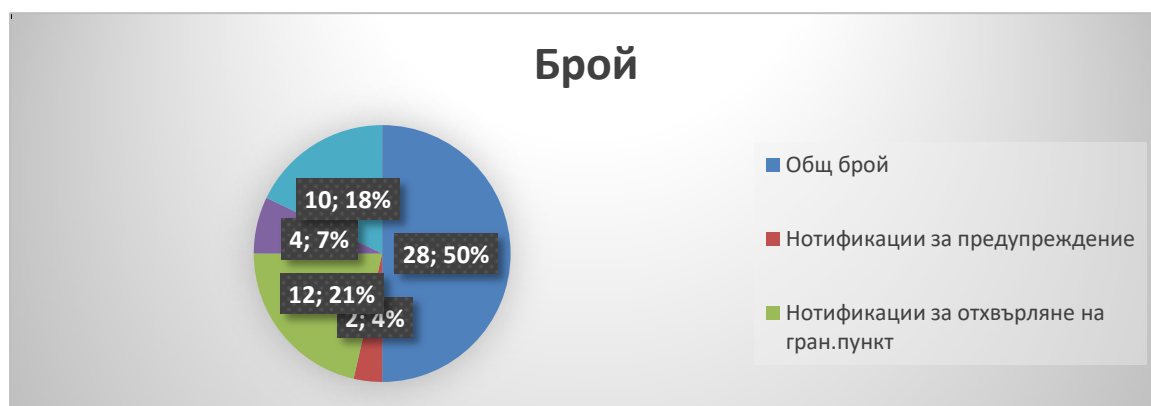
2. През отчетния период, както и през 2019 г., значителна част от нотификациите се отнасят до присъствието на неразрешената нова хранителна съставка канабидиол (CBD);

3. По отношение на сериозността на риска, за разлика от първото тримесечие на 2019 г., през отчетния период, нотификациите, при които рискът е определен, като сериозен са малко. Тези нотификации касаят установена търговия с продукти, съдържащи неразрешени съставки, като екстракт от кора на Йохимбе, *Epimedium*, *dimethylamine (DMAA)*, *Rauwolfia canescens* и др.

II. Нотификации, свързани с добавките в храните.

Общият брой на нотификациите, отнасящи се до добавки в храните за отчетния период е 28 бр. (52 бр. за първото тримесечие на 2019 г.). При 5 бр. нотификации рискът за консуматора е определен, като сериозен (16 бр. за първото тримесечие на 2019 г.).

Резултатите за видовете нотификации от RASFF системата относно добавките в храни са представени на **Фигура 4**. Най-голям е дялът на нотификациите за отхвърляне на граничен пункт – 12 бр. (16 бр. за първото тримесечие на 2019 г.), последвано от нотификациите за информация, изискващи проследяване – 10 бр. (14 бр. за първото тримесечие на 2019 г.), следват нотификациите за информация за насочване на внимание, които са 4 бр. (11 бр. за първото тримесечие на 2019 г.) и нотификациите за предупреждение – 2 бр. (11 бр. за първото тримесечие на 2019 г.).

Фигура 4

При регистрираните проблеми с безопасността на храните, публикувани в RASFF относно добавките в храни, представлява интерес разпределението на нотификациите по установени рискове и засегнати продукти.

- При нотификациите за отхвърляне на граничен пункт е установено следното: Част от нотификациите за отхвърляне на граничен пункт (5 бр.) се отнасят до категорията храни: плодове и зеленчуци, по-специално сушени плодове и маслини, при които е установено неразрешено влагане или твърде високо ниво на сулфит. От общия брой нотификации за отхвърляне на граничен пункт, 5 бр. се отнасят до неразрешено прилагане или твърде високо ниво на оцветителите: E 129, E110, E160 и E127 в храни на зърнена основа, сладкарски изделия и сушени плодове. При 2 бр. от нотификациите е установено неразрешено прилагане на емулгатор E 427 и консерванта E210 (бензоена киселина) съответно в сладкарски изделия и готови ястия;
- При нотификациите, издадени на база официален контрол на пазара, собствен мониторинг и др. (нотификации за предупреждение, нотификации за информация за насочване на внимание и нотификации за информация, изискващи проследяване е установено следното:
- Двете нотификации за предупреждение се отнасят до недеклариран сулфит в каперси и замразени кюфтета. И при двете нотификации, рискът е класифициран, като сериозен.
- Нотификациите за информация, изискващи проследяване се отнасят до: високи нива на сулфит в ракообразни и сушени плодове (4 бр.) и неразрешено влагане на оцветителите E124, E110, E 123, E 102, E122 и E129 в сладкарски изделия, плодови сиропи, смесени храни и добавки в храните.
- Нотификациите за информация за насочване на внимание се отнасят до: неразрешено влагане и твърде високи нива на сулфит в маслини и сушени домати (2 бр.), оцветителите E 124, E 100, E 110, E 129 и E 133 и антиоксиданта E321 (бутил хидрокси толуен) в безалкохолни напитки и храни на зърнена основа.

Сравнителен анализ за движението на нотификациите в системата, спрямо същия период на 2019 г.

За първото тримесечие на 2019 г., общият брой на нотификациите, отнасящи се за добавки в храните е 52 бр. От тях най-голям брой са нотификациите за отхвърляне

на граничен пункт (16 бр.), последвани от нотификациите за информация, изискващи проследяване (14 бр.), нотификациите за информация за насочване на внимание (11 бр.) и нотификациите за предупреждение (11 бр.). Виж. **Фигура 5**.

Фигура 5

По отношение на класификацията на риска, през първото тримесечие на 2019 г. при 16 бр. нотификации рискът за консуматора е определен за сериозен, докато през първото тримесечие на 2020 г., сериозен риск е установен само в 5 бр. от случаите, изискващи нотификация.

Нотификации за България

За отчетния период, България е упомената в една нотификация (2 бр. за първото тримесечие на 2019 г.). Нотификацията е за отхвърляне на граничен пункт, изготвена от България и отнасяща се до твърде високи нива на сулфит в сушени кайсии от Турция. Рискът за консуматора при тази нотификация е определен, като несериозен.

Сравнителен анализ за движението на нотификациите за България, спрямо същия период на 2019 г.

През първото тримесечие на 2019 г. България е упомената в 2 бр. нотификации: нотификация за отхвърляне на граничен пункт (изходяща нотификация) и нотификация за предупреждение, издадена от компетентния орган на Германия. И двете нотификации се отнасят до недеклаиране и твърде високи нива на сулфит в сушени плодове и ядки.

Изводи и тенденции:

На базата на проучването на данните от системата RASFF за първото тримесечие на 2020г. относно добавки в храните, могат да се направят следните изводи:

1. През първото тримесечие на 2020 г., в сравнение с първото тримесечие на 2019 г. се наблюдава рязко намаляване на броя на нотификациите като цяло;
2. През отчетния период процентът на нотификациите за предупреждение е сравнително нисък;
3. Рискът е класифициран, като сериозен при малък брой нотификации, за разлика от първото тримесечие на 2019 г.;
4. През първото тримесечие на 2020 г., над 90% от нотификациите се отнасят до неразрешено влагане на оцветители (14 бр.) и недеклариран или твърде високо ниво на сулфит (13 бр.).

Изготвил:

д-р Аксиния Антонова – главен експерт в дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“ при ЦОРХВ

21.05.2020 г.